

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری - عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: سلامت در بلایا و فوریتها

عنوان درس: اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ نظری - عملی

نام مسؤول درس: دکتر محسن دولتی

مدرس / مدرسان: دکتر محسن دولتی

پیش نیاز/ همزمان: --

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد و دکترا

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: دانشیار

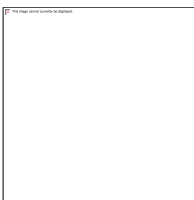
رشته تخصصی: سلامت در بلایا

محل کار: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی

تلفن تماس: 02188794301 داخلی ۱۴۸

نشانی پست الکترونیک: dowlati.m@iums.ac.ir

^۱نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

توصیف کلی درس

آشنایی دانشجویان با مفاهیم مدیریت خطر بلایا است که شامل شناخت چرخه مدیریت خطر، مفاهیم و ساختار مدیریت خطر، شناخت اصول مدیریت و برنامه ریزی بخش سلامت در مراحل پیشگیری، کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازیابی در حوادث و بلایا و آشنایی با اصول خود امدادی و دگر امدادی، اطفای حریق و کمک‌های اولیه می باشد.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می توان از توصیف کلی درس در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط استفاده کرد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

در این درس دانشجو با آشنایی و شناخت ادبیات مشترک مدیریت خطر بلایا به صورت عملی با اصول کمک های اولیه، احیا قلبی ریوی، اطفای حریق و امداد و نجات در بلایا آشنا می شود.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می توان از شرح کلی درس در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط استفاده کرد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

با کلیات و مفاهیم، دسته بندی بلایا، وضعیت وقوع در ایران و جهان آشنا شود.

با ساختار مدیریت بحران، پدافند، چرخه مدیریت بلایا و ساختار نظام سلامت و ساختار مدیریت بحران آشنا شود.

روش تحلیل خطر را فراگیرد.

با اصول پیشگیری و کاهش آسیب آشنا شود.

با آمادگی در بلایا آشنا شود.

با مخاطرات طبیعی شایع در ایران آشنا شود.

با مخاطرات انسان ساخت شایع در ایران آشنا شود.

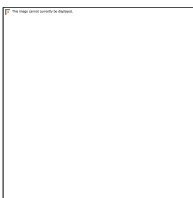
اصول بازیابی پس از بلایا را بیاموزد

با حمایت های روانی اجتماعی آشنا شود.

با کلیات سامانه فرماندهی حادثه، تمرین و تخلیه آشنا شود.

با نحوه مدیریت حوادث CBRNE آشنا شود.

با اصول کمک های اولیه، احیا قلبی ریوی، امداد و نجات و اطفای حریق آشنا شود.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می توان از رؤوس مطالب در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط و همچنین نظر مدرسین استفاده کرد.

رویکرد آموزشی^۱:

☐ ترکیبی^۳

☐ حضوری

☐ مجازی^۲

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

☐ کلاس وارونه

☐ یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

☐ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

☐ سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

☐ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

☐ بحث در گروه های کوچک

☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

☐ یادگیری مبتنی بر سناریو

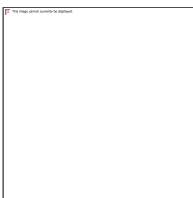
☐ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هممتایان)

☐ یادگیری مبتنی بر بازی

☐ سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

-
1. Educational Approach
 - 2 . Virtual Approach
 - 3 . Blended Approach

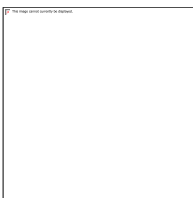

جدول تقویم ارائه درس اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا

روز و ساعت کلاس: چهارشنبه ۱۲-۱۰

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرس
۱	با کلیات و مفاهیم، دسته بندی بلایا، وضعیت وقوع در ایران و جهان آشنا شود.	حضور		دکتر دولتی
۲	با ساختار مدیریت بحران، پدافند، چرخه مدیریت بلایا و با ساختار نظام سلامت و ساختار مدیریت بحران آشنا شود.	حضور		دکتر دولتی
۳	با اصول پیشگیری و کاهش آسیب آشنا شود.	حضور		دکتر دولتی
۴	روش تحلیل خطر را فراگیرد.	حضور		دکتر دولتی
۵	با آمادگی در بلایا آشنا شود.	حضور		دکتر دولتی
۶	با مخاطرات طبیعی شایع در ایران آشنا شود	حضور		دکتر دولتی
۷	با مخاطرات انسان ساخت شایع در ایران آشنا شود	حضور		دکتر دولتی
۸	اصول بازیابی پس از بلایا و حمایت های روانی اجتماعی را بیاموزد	حضور		دکتر دولتی
۹	با کلیات سامانه فرماندهی حادثه، تمرین و تخلیه آشنا شود	حضور		دکتر دولتی
۱۰	با نحوه مدیریت حوادث CBRNE آشنا شود.	حضور		دکتر دولتی
۱۱	با اصول کمک های اولیه آشنا شود	حضور		کارگاه
۱۲	با نحوه امداد و نجات در بلایا آشنا شود	حضور		کارگاه
۱۳	با نحوه اطفاء حریق آشنا شود	حضور		کارگاه
۱۴	با نحوه احیا قلبی ریوی آشنا شود.	حضور		کارگاه

وظایف و انتظارات از دانشجو:

وظایف عمومی دانشجو و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس^۱

- با استناد به مطالعات خود در بحث های کلاس شرکت کنند.
 - زیر بنای علمی خود را جهت فراگیری مطالب مورد تدریس تقویت نمایند. و با توجه به طرح درس، در ارتباط با موضوع تدریس مطالعه داشته باشند.
 - در جلسات کلاسی، بطور فعال در مباحث علمی کلاس شرکت نمایند.
 - تکالیف تعیین شده را در زمان مقرر تکمیل نموده و در کلاس ارائه نمایند.
 - از منابع علمی جدید و معتبر و یافته های حاصل از پژوهش در تهیه تکالیف استفاده نمایند.
 - مسئولیت فراگیری هرچه بیشتر خود را به عهده گرفته و با راهنمایی اساتید برنامه های آموزشی خود را پیگیری نمایند.
- هر دانشجو بر اساس طرح درس، به صورت انفرادی در زمان های تعیین شده سمیناری به مدت یک جلسه ارائه خواهد داد.

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۲

- ارزیابی تراکمی (پایانی)^۳

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

آزمون پایان ترم ۱۸ نمره

مشارکت در فعالیت های عملی ۲ نمره

- * نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)
- * نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزیابی دانشجو)
- * نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

منابع:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط می باشد.

الف) کتب:

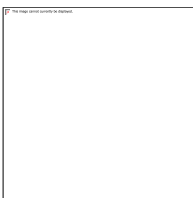
۱. اردلان، علی و همکاران. درسنامه سلامت در حوادث و بلایا. نشر مهرآش. ۱۳۹۵

۲. خاتکه حمید و همکاران. راهنمای ملی مدیریت خطر حوادث و بلایا بیمارستانی. ۱۴۰۳

^۱ وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲ . Formative Evaluation

3 . Summative Evaluation

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروه های کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

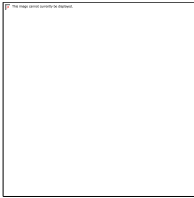
و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند.

به عنوان مثال: شرکت فعال در راند ^۱، گراند راند ^۲ و ژورنال کلاب ^۳، ارائه کنفرانس های آموزشی ^۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

-
2. Grand Round
 3. Journal Club
 4. Didactic Conferences
-

- **ارزیابی عملکردی^۱** در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

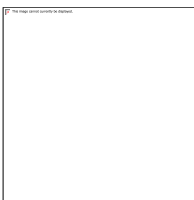
نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار^۳** شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Global rating form، DOPS، Mini-CEX و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

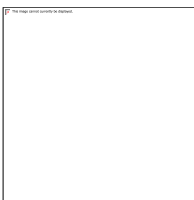
Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشنی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

Direct Observation Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارتهای بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون،

نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

Mini Clinical Evaluation Exercise : در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هر کدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
3. Work place Based Assessment
4. Multi Source Feedback (MSF)
5. Portfolio
6. Logbook

واحد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه ع.پ.ب. ایران